

Exam.Code:1103

Sub. Code: 8079

2021
Bachelor of Education
Third Semester
E-4.1 & 4.2 [Opt (iii)]: Environmental Education
[Same for, CC-405C, B.Ed. (Yoga), 3rd Semester]
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 40

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I-IV.

x-x-x

UNIT - I

- I. Describe the concept of the Biosphere. (8)
- II. Discuss the various programmes for teaching Environmental Education in School System. (8)

UNIT - II

- III. Discuss in main features of the freshwater ecosystem. (8)
- IV. Describe the flow of energy in an ecosystem. (8)

UNIT - III

- V. Discuss the causes and ill effects of Climate Change. (8)
- VI. Describe the disaster management phase before the floods. (8)

UNIT - IV

- VII. Discuss the concept of rain harvesting. (8)
- VIII. How do mass media help in environmental education? (8)

UNIT - V

- IX. Describe briefly:-
- a) Ecosystem
- b) Natural resources
- c) Global warming
- d) Eco-tourism (4x2)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤਜਰੇ ਹੋ। ਹਰੇਕ ਖਾਸ (1-4) ਦੇ
 ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-9 (ਭਾਗ-5) ਅਨਿਕਾਰਯ
 ਹੈ।

..*.

ਭਾਗ-1

1. ਸੈਕਿਊਰਟੀ ਕੀ ਅਭਿਯੋਗ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੋ।
2. ਸਕੂਲ ਪਠਾਲੀ ਮੇਂ ਚਯਾਕਰਣ ਸਿੱਖਾ ਕੇ ਸਿੱਖਣ ਕੇ ਲਿਏ ਕਿਸਿਸ
 ਕਾਰਯਕਮੇ ਕੀ ਕਾਲਯਾ ਕੀਜਿਏ।

ਭਾਗ-2

3. ਸੀਟੇ ਪਾਣੀ ਕੇ ਚਾਰਿਸ਼ਿਯਿਕੀ ਕਰ ਕੀ ਸੂਕਯ ਕਿਸੇਥਾਠਾਠੀ ਕੀ ਕਾਲਯ
 ਕੀਜਿਏ।
4. ਏਕ ਚਾਰਿਸ਼ਿਯਿਕੀ ਕਰ ਮੇਂ ਤਗੀ ਕੇ ਪਠਾਣ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

5. ਕਾਲਯਾਧੁ ਚਾਰਿਸ਼ਿਯਿਕੀ ਕੇ ਖਾਗੇ ਅੰਗ ਟੁਠਾਠਾਠੀ ਕੀ ਚਯਨ ਕਰੋ।
6. ਕਾਠੀ ਮੇਂ ਪਠਾਣੇ ਆਧਰ ਪਠਾਣ ਚਯਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

7. ਕਠੀ ਕਟਾਈ ਕੀ ਅਭਿਯੋਗ ਚਯਨ ਕਰੋ।
8. ਯਨਕਠਾ ਸਾਧਯ ਚਯਾਕਰਣ ਸਿੱਖਾ ਮੇਂ ਕੀਏ ਸਾਦ ਕਰਨਾ ਹੈ?

ਭਾਗ-5

9. ਨਿਸ਼ਚਿਯਿਤ ਚਯ ਸਥਿਯਨ ਨੋਟ ਲਿਖੋ—

- (ਕ) ਚਾਰਿਸ਼ਿਯਿਕੀ ਕਰ
- (ਕੁ) ਸਾਕੁਯਿਕੀ ਸਥਾਯਨ
- (ਗ) ਸਕੂਲ ਚਾਰਿਸ਼ਿਯਿਕੀ
- (ਘ) ਚਯਾਕਰਣੀਯ ਚਯਨ

..*.

(3)

ਨੋਟ: ਪੁਸ਼ਟ ਨੰਬਰ 9 (ਭਾਗ-5) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ (1-4)
 ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ
 ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰੋ।

..*.

ਭਾਗ-1

1. ਸੇਵਾ ਮੈਂਡਲ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
2. ਸਕੂਲ ਪੁਠਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
 ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

3. ਤਾਜੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ
 ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
4. ਇੱਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੁਠਾਲੀ ਵਿੱਚ ਢੂੰਠਮਾ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

5. ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਮਾਣੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਮੈਸਮੀ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
6. ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪਤਾਯ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

7. ਮੌਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਢੀ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8. ਜਨ ਸੰਚਾਰ ਮੀਡੀਆ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ
 ਹੈ?

ਭਾਗ-5

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ:

- (ੳ) ਏਕੋਸਿਸਟਮ
- (ਅ) ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ
- (ੲ) ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ
- (ਸ) ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ

..*.